

Jaargang 12 nummer 11 – november 2020
Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl

Nieuwsbrief voor leden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn
Bijdragen volgende nieuwsbrief graag vóór 24 november opsturen

Natuurmoment

Schooltuintjes

'Mag ik met je mee naar jouw schooltuin?', vroeg ik aan mijn toen 9-jarige Utrechtse kleinzoon. Ze hadden ouders gevraagd las ik maar oma's mogen vast ook. Hij aarzelde geen moment en antwoordde: 'Ja, dat is goed. Maar dan moet jij wel je mond houden want de tuinjuif weet alles beter'. In de film over schooltuinen getiteld Een jaar rond met je handen in de grond die afgelopen maand in Gigant draaide beleefde ik alles weer opnieuw. Geweldig! Schooltuinen voor kinderen! Ze bestaan al 100 jaar.

(Tekst en foto Yvonne Zwikker)

Enquête resultaten

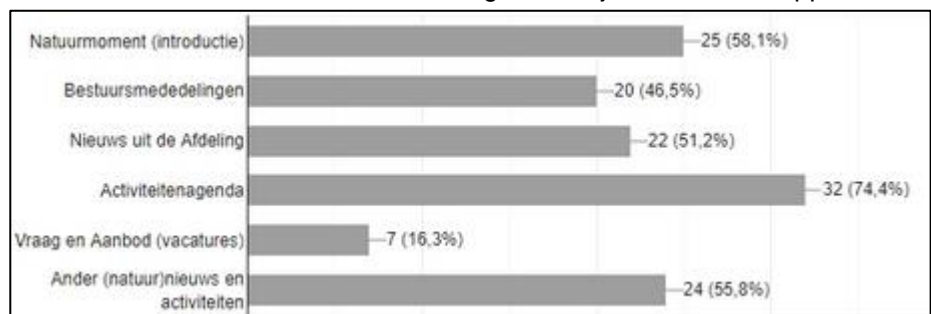
De IVN/KNNV Nieuwsbrief is bedoeld om de leden/vrienden van IVN en KNNV Apeldoorn te informeren over nieuws en activiteiten. Om goed in te spelen op de wensen/verwachtingen hebben we de lezers gevraagd een korte enquête in te vullen.

99 leden vulden de enquête in (64 IVN leden; 24 KNNV leden 13 leden die lid zijn van beide verenigingen). Dat is een respons van ongeveer 25%, wat niet slecht is voor enquêtes.

68% van de respondenten leest de nieuwsbrief helemaal, 32% leest de nieuwsbrief gedeeltelijk of snelt de koppen.

In de grafiek zie je welke onderwerpen het meest worden gelezen.

In het algemeen vinden lezers de inhoud goed, interessant of relevant. Opmerkelijk is dat bestuursmededelingen en vacatures maar beperkt worden gelezen.

Per 1 januari gaat er iets veranderen.

- Specifieke oproepen en (bestuurs)mededelingen gaan we meer direct via e-mail versturen naar IVN leden.
- Tijdens het bestuursoverleg van IVN en KNNV-Apeldoorn is gesproken over de IVN/KNNV Nieuwsbrief. De bijdrage van KNNV blijkt steeds zeer beperkt. Vanaf januari wordt het daarom weer een IVN Nieuwsbrief. KNNV ontvangt de Nieuwsbrief nog wel als relatie en kan hem zelf naar de leden verzenden. Uiteraard kunnen KNNV leden berichten aanleveren.

Nieuws uit de vereniging

Welkom nieuwe leden

Nieuwe leden/vrienden IVN: Rinnie Wilber, J. Boer, Maaïke Schouwenaar

Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten of wellicht wil je wel één van de [vacatures](#) invullen.

Ben jij de nieuwe secretaris of voorzitter voor IVN-Apeldoorn?

Binnenkort verstrijkt de zittingstermijn van Hein Hillen als secretaris. Ook is Hans Hogenbirk inmiddels alweer bijna een jaar waarnemend voorzitter. Het wordt dus tijd voor invulling van beide functies.

Voel jij je betrokken bij natuur- en milieueducatie en heb je enige ervaring in het leiding geven? Meld je dan aan voor één van deze functies en neem contact op met Hans Hogenbirk (voorzitter@ivn-apeldoorn.nl) of Hein Hillen (secretaris@ivn-apeldoorn.nl)

>> [Lees meer](#)

19 november: IVN Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering (ALV) van 19 november gaat vanwege de corona maatregelen niet door als 'live overleg'. Om de achterstand niet te groot te laten worden wil het Bestuur de punten die prioriteit vergen, via e-mail afhandelen. De agenda wordt binnenkort naar alle leden verzonden.

Mocht je vragen, opmerkingen of aanvullingen hebben, dan kun je reageren.

Praktijk Centrum Bomen

Binnenkort wordt gestart met nieuwbouw van de 'schilshuur' achter het hoofdgebouw en voorjaar 2021 met de verbouw van de kantine. Het huidige gebruik voldoet voor ons, maar we zouden in de toekomst de kantine meer willen gebruiken voor de cursussen en er is behoefte aan extra IVN opslag. Begin volgend jaar - als de plannen wat duidelijker zijn - overleggen we weer.

Vraag en antwoord

Vraag: In het laatste nummer van Mens en natuur stond een advertentie van de Postcodeloterij. Prima natuurlijk, want het is fijn dat zij steeds geld toedelen aan goede doelen. Nu stond er in die advertentie: 'IVN ontving sinds 1996 een bijdrage van € 38,8 miljoen'. Dat is toch wel erg veel geld. Waaraan is dit geld besteed? Bijna anderhalf miljoen euro per jaar doet mij denken aan salariskosten. Betekent dat dat IVN zeer afhankelijk is van deze organisatie? Wat zou er gebeuren als die organisatie ophoudt met geld geven? Zouden bijvoorbeeld de plaatselijke verenigingen dan nog wel kunnen blijven bestaan?

Antwoord: Het bedrag van de postcode loterij wordt 50/50 verdeeld over de beroepsorganisatie en de vrijwilligersorganisatie. Als dat per 1-1-2021 1 vereniging wordt, komt het voor 100% ten goede van IVN. Het is inderdaad een hoog bedrag en het wordt besteed aan diverse projecten. Als dat wegvalt zal het en behoorlijk aderlating zijn, maar niet onoverkomelijk. De plaatselijke afdelingen zijn in principe onafhankelijk en worden niet 'gesubsidieerd' door de landelijke organisatie. Wel maken de afdelingen gebruik van faciliteiten zoals de website, OnsIVN en diverse projecten. IVN Apeldoorn zal zeker niet omvallen als het postcode bedrag weg zou vallen.

Deelname natuurgidsen whatsappgroep

Op het IVN landelijk kantoor wordt gewerkt aan een nieuwe social media strategie. Hierbij wil IVN de vele natuurkennis die er in de regio's is delen in social media posts. Bijvoorbeeld: we wijden een post aan de mooie eiken in de herfst. Hierbij willen we interessante en leuke feitjes over de eiken aan toevoegen.

Vind je het leuk om hieraan mee te doen en interessante natuurkennis te delen? D.m.v. een WhatsApp groep met verschillende natuurexperts, hopen we weetjes over specifieke of juist algemene natuuronderwerpen te verzamelen. Het is dus wel essentieel dat je WhatsApp hebt en gebruikt. Aanmelden bij [Lise Sloot](#) projectmedewerker bij IVN Nederland.

Activiteitenagenda

Activiteiten en Corona

Helaas moesten vanwege de aangescherpte corona maatregelen de cursussen en excursies weer worden afgelast. Dit besluit geldt voorlopig tot begin januari. Daarna bekijken we de situatie en de mogelijkheden. Bij herstart van de activiteiten ligt de prioriteit bij de Natuurgidsenopleiding, de Groencursus-najaar en de cursus Samenhang in de Natuur. Voor de zekerheid stelt het Bestuur voor om voorlopig geen nieuwe cursussen voor voorjaar 2021 te plannen.

[>> Lees meer over IVN en Corona via OnsIVN](#)

Geen groepsactiviteiten dus. Maar wil je toch blijven leren en ontdekken? Kijk dan ook eens op het digitale aanbod van IVN op www.ivn.nl/natuuracademie En via de vele [IVN Routes](#) kun je de omgeving verkennen.

Paddenstoelenroute in Berg & Bos

De paddenstoelen schoten in oktober de grond uit en dat zorgde voor een enorme variëteit aan soorten langs de uitgezette paddenstoelenwandeling in Park Berg & Bos. Het organisatie-team ontdekte maar liefst 60 soorten!

Ruim 500 belangstellenden liepen de bewegwijzerde route met naambordjes en anekdotes. Via Facebook, e-mail en app werd enthousiast gereageerd. Aanvankelijk was de route gepland van 18 t/m 23 oktober maar vanwege succes werd er een weekend aan vast geplakt. De herfstvakantie gaf veel mensen een extra mogelijkheid van de paddenstoelen te genieten. En [UitinApeldoorn](#) nam het op in de wekelijkse ToDo informatie.

Samenwerking met Natuurmonumenten bij Landgoed Woudhuizen

Landgoed Woudhuizen wordt inmiddels beheerd door Natuurmonumenten. Onlangs is overlegd hoe IVN daarbij betrokken kan worden. Daarbij is een goede basis gelegd voor een mooie samenwerking in de toekomst op het gebied van:

- Excursies en uitwisselen van gidsen
- Opname van de wandelroutes op Woudhuizen in de Route-app van Natuurmonumenten.

E.e.a. wordt in de nabije toekomst verder uitgewerkt.

Ander (natuur) nieuws en activiteiten

Winterrust in heemtuin De Maten

Nu het herfstblad massaal valt (maar de onlangs gemaaide graslanden al uitlopen), trekken de eekhoorns, egels en konijnen zich weer terug in de heemtuin voor hun bescherming en winterrust.

Ook de standvogels in het Matenpark, waaronder de herstelde merelpopulatie, kiezen veelal vanwege de beschutting hun slaapplek in de heemtuin en scharrelen daar overdag relaxt rond. Vandaar dat vanaf 1 november de heemtuin tot het voorjaar voor het publiek blijft afgesloten en alleen de heemtuinwerkgroep nog aan de slag gaat met het noodzakelijke winteronderhoud.

Deze winter zullen naast het reguliere snoeiwerk (o.a. wilgen knotten) en terugdringen van de woekerende bramen, ook de oprukkende houtopslag in het blauwgraslandje aangepakt worden. Door de verruiging van dit kwetsbare schiereiland in te perken hopen we dat de weideorchideeën en andere bijzondere planten en dieren, zoals de zeldzame zompsprinkhaan, zich kunnen handhaven.

Dit kleine natte gebiedje blijft zodoende een representatieve afdruk van De Maten als buitendijks hooigrasland zo'n honderd jaar geleden, tenminste indien de klimatologische verdroging beperkt blijft! (Frans van den Born)

Bijzondere vondst

Willem Kuijpers wandelde met partner en kleinkinderen op de Posbank. Op de terugweg zag hij op een zandpad een zwerfsteen met een wat grillige knobelige vorm. Had veel weg van de structuur van de veel kleinere klapperstenen waarvan hij inmiddels al enkele kilo's gevonden heeft. Willem denkt dat hij hier te maken heeft met een Klappersteen van 2.1 kg en 20 cm lang!

Bijzondere bomen van Apeldoorn

Onlangs is er in opdracht van de gemeente Apeldoorn een beschermingshekwerk rondom de Linde in het Verzetstrijderspark geplaatst. In het hekwerk zitten bankjes verwerkt. Dit hekwerk beschermt de boom en stimuleert het bodemleven, zodat deze boom ook in de toekomst op deze belangrijke Apeldoornse locatie is te bewonderen. Binnen het hekwerk is een mulchlaag (blad met een houtfractie) aangebracht en is de grond belucht om de huidige verdichting op te heffen. Zo heeft deze jonge boom de kans om uit te groeien tot een volwassen, oude boom. Het oude bankje is in het nieuwe hekwerk geïntegreerd. Het hout komt uit de bossen van Hoog Soeren. Neem plaats en geniet van bomen!

Wenum Wiesel Gifvrij

Er is nogal wat 'gedoe' over een potentieel; bollenveld in Wenum Wiesel.

Bewoners van Wenum Wiesel komen in opstand tegen een bollenveld waar gladiolen en lelies worden geteeld. Het vele spuiten van gif en onttrekken van water is catastrofaal voor het gebied, vrezende diverse partijen, waaronder de dorpsraad. IVN is geen actiegroep maar de redactie wil de lezers hierover toch informeren en de mogelijkheid bieden om steun te betuigen. Stuur dan een mail naar: wenumwieselgifvrij@gmail.com met titel: 'Nee, ik wil geen bollenteelt in Wenum Wiesel'. Zie een [artikel in De Stentor](#) en bij [Omroep Gelderland](#)

Boek: Veluwe verkenningen

Op zoek naar de ziel van het landschap

Wat maakt de Veluwe zo bijzonder? In dit boek neemt schrijver-publicist Wim Huijser je mee op ruim twintig verkenningstochten over de Veluwe, met zowel individuen als vertegenwoordigers van organisaties die nauw bij de regio betrokken zijn. Verkennend en filosoferend bezoekt Huijser boeiende uithoeken van de Veluwe, op zoek naar de ziel van het landschap.

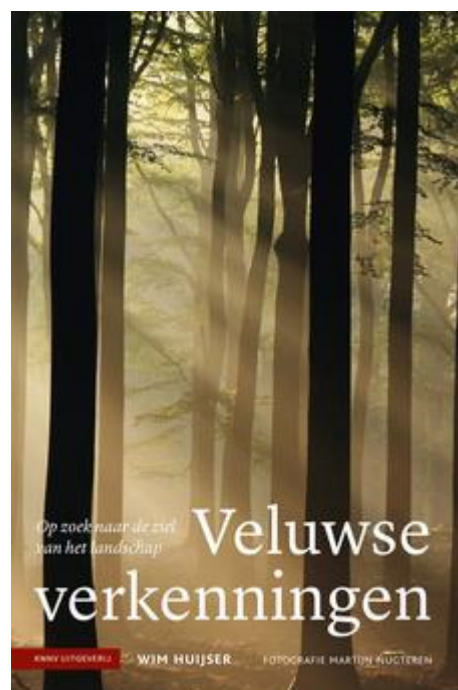
Van overheden, terreinbeheerders en deskundigen tot initiatiefrijke burgers en zij die door hun bijzondere leefomgeving geïnspireerd raken. Vanuit Wageningen waaert hij uit over de Veluwe. Via het Luntersche Buurtbosch in noordelijke richting naar het Speulderbos en de Noorderheide bij Vierhouten. Hij maakt een tocht langs de Veluwe Bandijk, het sprengengebied en de Veluwezoom. Met verhalenverteller Louis Fraanje bezoekt hij 'de navel' van de Veluwe, met schrijverjournalist Kester Freriks ervaart hij de stilte van Radio Kootwijk, met boswachter Lennard Jasper neemt hij de schadep die de droge zomers hebben aangebracht en met landschapsfilosoof Eric Brinckmann onderzoekt hij het Heelsumse Beekdal.

[>> Meer informatie](#)

Oogstfeest digitaal

Op de eerste donderdag in oktober, zou, zoals elk jaar, het Oogstfeest van de Gelderse natuur- en milieuorganisaties worden gevierd. Vanwege corona is de bijeenkomst afgeblazen. Om het moment niet helemaal onopgemerkt voorbij te laten gaan, is een korte animatie gemaakt.

[>> Bekijk het filmpje op YouTube](#)

Inventarisatie Paddenstoelen in Park Berg en Bos

Ruud Knol en Carolien Londerman van de KNNV-werkgroep paddenstoelen spraken met Tim van Alen over een nieuwe beheervisie van het Park Berg & Bos, waarin in 2021 diverse soortengroepen zoals paddenstoelen geïnventariseerd gaan worden. Wat paddenstoelen betreft, zullen vooral de lanen interessant zijn. Hier vinden mycorrhizasoorten (symbionten die nauw samen leven met bomen) vaak een uitwijkplaats vanwege het schrale karakter. Die paddenstoelen staan onder druk vanwege stikstof, die verzuring en strooiselophoping in de hand werkt, maar die zich in bermen soms nog redelijk kunnen handhaven. Daarnaast laten oude opstanden van Douglasspar paddenstoelenvondsten zien. (Ruud Knol)

Maak grijs groener: help de biodiversiteit

Steden, flats, asfalt, stoeptegels; mensen maken de wereld steeds grijzer. Dat is saai, maar ook niet goed voor onze biodiversiteit. Biodiversiteit gaat over al het leven en hoe dat van elkaar afhankelijk is. Ontzettend belangrijk dus. Maak daarom grijs groener. Want hoe meer groen, hoe meer biodiversiteit. Kijk wat jij kan doen op maakgrijsgroener.nl

De egel

De winter staat voor de deur. Veel mensen gaan hun tuin netjes opruimen, 'winterklaar maken'. Je kunt dat beter niet doen. Laat het blad in de border liggen, zodat de egel er een veilig plekje kan vinden voor zijn winterslaap. Niet alleen de egel help je hiermee, maar ook andere beestjes!

Om zich voor te bereiden op de winterslaap eet de egel eerst heel veel in de herfst. Hij krijgt daardoor een vetlaag als voorraad tijdens de winterslaap.

Wanneer het buiten rond de 9 graden is, zoekt hij een beschut plekje, bijvoorbeeld onder een boomstam en maakt hij een nestje van takjes, gras en blaadjes. Tijdens de winterslaap beweegt hij zo min mogelijk en gebruikt bijna geen energie. Om nog meer energie te besparen daalt zijn hartslag van gemiddeld 180 slagen per minuut naar 20 slagen per minuut. De ademhaling daalt van gemiddeld 45 keer per minuut naar 4 keer per minuut. En de lichaamstemperatuur daalt van 35 graden naar 5 graden. In de lente wordt de egel weer wakker. Hij is behoorlijk afgevallen en gaat weer eten zoeken om aan te sterken.

>> [Meer informatie](#)

Heide kleurde paars, maar schijn bedriegt

De heide kleurde afgelopen maand prachtig paars, maar de droogte laat ook sporen na. Op veel plekken is de heide deels afgestorven, vooral op de hogere zandgronden zoals op de Veluwe. Het zorgt voor dode, grijsbruine plekken waar weinig leven te bespeuren is.

De droogte is dan ook een klap voor veel vlinders die onder andere op de heide leven, zoals de heivlinder, kommavlinder, de zilveren maan en het heideblauwtje. Ook is er veel sterfte in de bossen door de droogte. Vorig jaar zagen ze voornamelijk dat oude eiken, beuken, naaldbomen door droogte in combinatie met andere factoren omvielen, maar dit jaar is dit erger en sterven ook steeds meer loofbomen.

De sterfte door droogte wordt vergroot in combinatie met andere factoren, zoals boomziektes, plagen (o.a. letterzetter) en neerslag stikstof. Door de droogte sterft ook veel jonge boomaanplant en staan veel bomen al vroeg in de herfststand: de berk zit al zonder blad en eiken laten nu al massaal hun vruchten vallen.

>> [Lees meer in Terugblik op de droogte van 2020](#)

Hoe Sicco Mansholt oog kreeg voor het milieu

Als lid van de Europese Commissie werkte Sicco Mansholt mee aan beleid dat was gericht op sanering en schaalvergroting van de landbouw. Tot hij in 1972 het rapport van de Club van Rome las en hem de schellen van de ogen vielen. 'Zo gaat het niet langer.'

Een interessant [artikel uit het Historisch Nieuwsblad](#).

Colofon

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Mail naar: IVN Apeldoorn: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl

KNNV Apeldoorn: ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl